

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

Enriqueta i els cocodrils

Elaborades per Josep Franco

ENRIQUETA I ELS COCODRILS

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Martín Waddell*.

Il·lustracions: *Ferran Boscà*.

Edicions Bromera / Alzira, 1991

Col·lecció: EL MICALET GALÀCTIC, núm. 9

Format: 20'5x13, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 8 anys.

RESUM ARGUMENTAL

Com reconeix el mateix autor del llibre en una breu introducció, «Enriqueta vol dir problemes». I, en efecte, molts problemes han d'afrontar els seus abnegats mestres quan Enriqueta, sense males intencions, converteix la ciutat sencera en un abellidor berenar per als cocodrils del zoològic.

Tot comença quan una grip inoportuna obliga Enriqueta a passar una setmana sense anar a l'escola. En tornar, la seua mascota de sempre, un caragol amb la closca pintada de groc, que és el campió mundial de l'escola, ha desaparegut. Enriqueta, indignada, necessita amb urgència una nova mascota per a reemplaçar el seu caragol i aprofita una visita al zoo per a procurar-se un insòlit animal de companyia: un cocodril famolenc que devora qualsevol cosa i que només es calma quan Enriqueta xiula d'una manera molt especial.

Els pares d'Enriqueta, el senyor i la senyora Ferrer, que tenen una paciència a prova de bomba, no acaben de veure molt clar l'assumpte del cocodril. Un parent llunyà va morir, precisament, devorat pels cocodrils i, encara que la mascota d'Enriqueta és un animallet menut i simpàtic, té unes dents afiladíssimes i una voracitat insaciabile. De manera que la senyora Ferrer no està disposada a compartir la seua banyera amb el cocodril i Enriqueta decideix buscar-li una residència més adequada.

Víctima de les circumstàncies, Enriqueta no té altre remei que emportar-se el cocodril a l'escola, a pesar de les advertències de la seua amiga Antea, una xiqueta modèlica: discreta, prudent i realista.

A l'escola, Enriqueta deixa el seu cocodril dins de la cambra de màquines i se'n va a classe. Però quan l'animallet està sol i trist, perquè no sent el xiulet especial d'Enriqueta, només es distrau menjant. El cocodril, guiat per la seua voraç curiositat, que l'obliga a tastar-ho tot, destrossa la sala de professors, provoca el pànic entre els sofrits membres del claustre i, fugint de la directora, que està disposada a defensar la seua escola encara que haja d'arriscar la vida, acaba perdent-se per les clavegueres de la ciutat.

Enriqueta, el senyor Bleda i el senyor Tigre, dos audaçs professors, inicien una expedició soterrània que no té massa èxit. Aleshores, Enriqueta es veu obligada a xiular d'aquella forma tan peculiar per a atraure el cocodril. Però el seu xiulet, amplificat i difós per la xarxa de desguassos, clavegueres i canonades de la ciutat, arriba al zoo i provoca la reacció de tots els altres cocodrils, que, guiats pel seu instint, baixen també a les clavegueres seguint aquella crida ancestral i, després de perseguir el senyor Bleda i el senyor Tigre, van a parar al pati de l'escola.

Les humorístiques escenes de pànic provocades pels cocodrils arriben a la seua culminació quan el cocodril més gran de tots es disposa a devorar la senyoreta Martí, però en aquell moment crucial apareix Enriqueta que, amb el

seu peculiar xiulet, com una nova flautista d'Hamelín, fa que els cocodrils la segueixen fins al zoo i els torna a posar a tots dins de la seua gàbia.

Després de resoldre a la seua manera els problemes que ella mateixa havia ocasionat, Enriqueta recupera casualment el seu caragol groc, campió mundial de l'escola, i tot torna a la relativa normalitat de sempre.

Aspectes més importants del llibre

Enriqueta i els cocodrils és, intencionadament, una història trepidant i plena de sorpreses, contada en un llenguatge planer però absolutament carregat d'intenció i d'un humor subtil, desenfadat i càustic, típicament britànic. Les entremaliadures d'una criatura singular, que coneix el secret d'un xiulet que atrau tant els caragols com els cocodrils, conformen una caricatura entranyable de la institució escolar, que ben bé podria aplicar-se a qualsevol de les nostres escoles.

Però no és solament una història plena de perills, de situacions absurdes i d'humor. És també, si l'analitzem més a fons, l'apologia quotidiana d'uns mestres que, a pesar de les bromes i de les calamitats, es desviuen pels seus alumnes; d'uns alumnes que, com Antea, no tenen res de repellents, però que estimen els seus professors a pesar dels seus defectes; d'una directora que, entre glops de tònic amb una certa graduació alcohòlica i discursos sobre el vell esperit de la seua escola, està disposada a salvar els seus alumnes i professors, encara que pose en perill la pròpia integritat física. I és també la història d'una amistat sincera i desinteressada: la d'Antea i Enriqueta. Dues xiquetes amb unes personalitats absolutament oposades que s'estimen, es comprenen i es respecten.

Enriqueta i els cocodrils és, en resum, una prova que les millors virtuts humanes poden tractar-se amb humor i

amb ironia i que educar per a la convivència no ha de ser, necessàriament, un exercici disciplinar i rigorós. La lectura, ben dirigida, d'aquest divertit llibre, tan allunyat dels tòpics sobre l'educació britànica que corren per aquestes terres, ens ho demostrarà.

L'AUTOR

Nascut i resident a County Down, a Irlanda del Nord, Martin Waddell, educador i autor de diversos llibres infantils i juvenils, que s'han venut amb èxit en tot el món de parla anglosaxona, és un hereu de la vella tradició humorística irlandesa. Com Swift o Sterne, Waddell és capaç de contar, amb un humor desenfadat i subtil, les històries més quotidianes o les més absurdes, sempre amb una forta càrrega moral, però també sense apellar directament a la moralitat hipòcrita o als convencionalismes socials.

L'ILLUSTRADOR

Ferran Boscà (Alzira, 1959), pintor i il·lustrador, ha realitzat exposicions en diverses ciutats del País Valencià. És conegut, sobretot, com a il·lustrador de llibres, entre els quals cal destacar *El cavaller de la carreta*, *L'escarabat d'or*, *Un segrest per tot el morro*, etc.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Si, com és natural, considerem la motivació per a la lectura com un principi didàctic bàsic i indiscutible, *Enriqueta i els cocodrils* ens ha de servir, sobretot, per a fomentar l'hàbit lector entre els xiquets i les xiquetes de les nostres escoles. El llibre que comentem és un exemple perfecte

de com donar a les lectures la dimensió lúdica i atractiva que ens interessa, de com fer que la lectura acabe convertint-se en un acte voluntari, tant dins com fora de l'aula.

La història d'Enriqueta, entossudida a trobar una nova mascota després d'haver perdut inexplicablement el seu caragol, no és ni una narració amb pretensions regeneradores ni una lliçó moral amb pretensions didàctiques. Es tracta, simplement, d'una aventura extraordinària, gràcies a la qual els lectors i les lectores més joves poden passar una estona ben agradable.

Potser convinga, cas que decidim treballar el llibre en l'aula, fer una referència ben explícita a les nombroses bromes subtils de l'autor, al tractament absolutament desenfadat de la relació entre els professors i els alumnes i a la divertida manera d'explicar les peripècies dels protagonistes, sobretot quan comença la caça del cocodril.

Les propostes que oferim a continuació, i moltes més que poden afegir els professionals de l'ensenyament si ho troben convenient, han de ser considerades només com una guia d'aproximació al contingut del llibre. I els treballs, els exercicis al voltant de la lectura o les aplicacions que ens permeten ampliar les possibilitats didàctiques del llibre, ens serviran per a fomentar l'hàbit de la lectura i, al mateix temps, per a anar creant una certa capacitat crítica que, en el futur, permeta la lectura com un instrument bàsic de formació i d'informació i, alhora, com una font inesgotable de plaer.

PROPOSTES DE TREBALL*
(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció per fotocòpia o altres mitjans del llibre a què es refereixen aquestes *propostes de treball*.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

ILLUSTRADOR:

EDICIONS BROMERA

COLLECCIÓ: Núm.:

Fes un dibuix de l'escena o del personatge que més t'haja agradat del llibre.

1. Escribe els títols dels set capítols en què està dividit el llibre i un breu resum de les coses que passen en cada un d'ells.

2. Busca en el primer capítol del llibre els noms d'alguns xiquets i xiquetes de la classe d'Enriqueta i escriu-los.

Després, explica quins creus que eren amics d'Enriqueta i quins no ho eren.

3. Al llarg de tot el llibre, la senyoreta Roca, la directora de l'escola, parla molt de l'esperit de l'escola. ¿A què creus que es refereix?

4. Relaciona els noms dels professors de l'escola d'Enriqueta amb l'acció que més els caracteritza i escriu oracions com la de l'exemple:

Senyoreta Roca	... es gratava el cabell.
Senyor Tigre	... tocava la guitarra.
Senyor Bleda	... sofria atacs d'histèria.
Senyoreta Martí	... fumava en pipa.
Senyoreta Remolí	... bevia un tònic medicinal.

Exemple: *La senyoreta Martí sofria atacs d'histèria.*

5. Relaciona algunes de les expressions que apareixen en el llibre amb el que signifiquen i escriu oracions com la de l'exemple:

tocar la corfa	... decidir-se a actuar
fer cara de pocs amics	... estar sempre preocupat
anar amb l'ai al cor	... estar molt enfadat
armar-se de valor	... no fer cas de res
passar de tot	... pegar

Exemple: *Anar amb l'ai al cor vol dir estar sempre preocupat.*

6. La següent llista és la relació d'algunes de les coses que es menja el cocodril d'Enriqueta al llarg de la història:

un cocodril menudet, una boina, un llibre de matemàtiques, uns entrepans, una caixa de colorins, una cartera de pell, uns peixets tropicals, serradures, una corda, un sac de farina i una pipa.

Destria aquesta relació en dues llistes: l'una, de les coses que sí que pot menjar un cocodril, i l'altra de les que no pot menjar ni tan sols un cocodril.

7. Alguns dels personatges que protagonitzen la història tenen uns noms molt relacionats amb el seu caràcter. Explica breument quin era el caràcter dels personatges següents:

El senyor Tigre, el senyor Bleda, la senyoreta Roca, la senyoreta Remolí i Silvestre Docte.

Exemple: *La senyoreta Remolí era molt nerviosa i sempre estava inquieta, com els remolins.*

8. Busca en el llibre algunes onomatopeies i explica què signifiquen. Inventa'n algunes per a sorolls com:

tancar-se molt fort una porta, sonar un telèfon, fer sonar una alarma, trencar un vidre, demanar silenci, serrar una fusta, cantar un grill...

B. EXERCICIS D'APLICACIÓ

9. Explica a la teua manera el significat d'algunes de les frases fetes que apareixen en el llibre:

desfer-se en llàgrimes

dur ulleres de cul de got

obrir uns ulls com dues taronges

parlar amb un filet de veu
estar amb la mosca a l'orella

10. Individualment, o per equips, feu una enquesta per esbrinar quin és «l'esperit de la vostra escola».

Podeu preguntar als vostres companys més grans, als mestres, al director o a la directora i a qualsevol persona que, d'alguna forma, estiga relacionada amb l'escola.

11. Aquests són alguns dels animals que s'esmenten en el llibre com a possibles mascotes d'Enriqueta:

- un lleó,
- un hàmmster,
- un conillet blanc,
- un gorilla,
- una cobra,
- una girafa, i
- una foca.

Destria aquesta llista en dues: l'una, dels animals que sí que podrien ser mascotes i l'altra d'animals que resultaria una miqueta complicat tenir a casa. Completa les dues llistes amb cinc animals més que, en la teua opinió, podrien ser mascotes o no podrien ser-ho.

12. En el llibre es parla de l'autobús i del metro, que són dos mitjans de transport típicament urbans. Si vius en una ciutat gran, elegeix un d'aquests mitjans de transport i explica quina n'és la situació actual en la teua ciutat.

Si vius en una ciutat que no disposa d'aquests mitjans de transport urbà, tria un altre mitjà de comunicació

que hages utilitzat i explica'n els avantatges i els inconvenients.

13. En el llibre se citen alguns menjars, com ara l'arròs al forn, les bajoques, les creïlles, les verdures, el puré...

Elabora un menú per a cada dia de la setmana: desdejuni, dinar i sopar, i explica quin és el teu plat preferit i, més o menys, com s'elabora.

14. Quan el conductor de l'autobús conta a l'inspector que una cartera l'ha mossegat, l'inspector creu que es tracta d'un programa de càmera oculta. Pregunta a qui cregues oportú i escriu un breu resum de quines són les característiques principals d'aquests programes.

15. En la introducció del llibre es comenta que ha estat escrit seguint la tècnica d'inventar una història. Prova d'inventar una història, tan curta o tan llarga com vulgues, contestant les preguntes següents:

¿Qui? (Nom del/de la protagonista.)

¿Què fa? (Descripció d'una acció o d'una activitat que fa el/la protagonista que ens acabem d'inventar.)

¿Com ho fa? (De quina manera actua.)

¿Quan ho fa? (En quin moment o en quina època, en quin temps actua el personatge.)

¿On ho fa? (Descripció del lloc on actua.)

¿De quina forma?

¿Per a què?

Després pots afegir a la teua història tots els detalls que vulgues, fins a completar un conte o una breu narració.